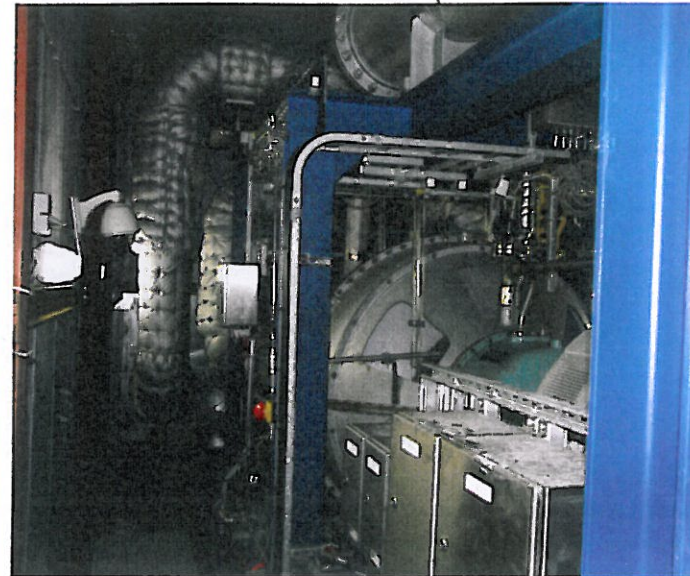

TTO maakt vliegende start

Tuinbouw Techniek Ontwikkeling (TTO) is vorige week officieel weggeschoten door Wethouder Theo Duijvestijn van Westland, terwijl de eerste proefprojecten al maanden draaien.

TTO wordt gevormd door een groep van 34 telers (groente en sierteelt) en is voortgekomen uit de 'gotenclubs' bij tomaat en paprika van Formflex. Het doel is om snel, adequaat en praktisch technische uitdagingen te onderzoeken en in de praktijk te brengen die uitstijgen boven de individuele belangen. De Demokas in Honselersdijk dient als uitvalsbasis voor TTO. TTO is een organisatie van en door telers. Door het steeds uitgebreidere netwerk van de groep wordt het zicht op toepassingsgebieden en de technische mogelijkheden voor de tuinbouw vergroot.

Voorbeelden van projecten die al lopen zijn het onderzoek naar LED-belichting, Botrytis-bestrijding via luchtbehandeling en de brandstofcel

Kwekerij Mostert in Nieuwerkerk draait proef met een gasgenerator met power-turbine die efficiënter warmte en elektriciteit moet gaan maken dan de wkk's

als alternatief voor de wkk. Afgelopen winter werd in drie afdelingen (tomaat en een vakje paprika) op de Demokas de belichting met 140 micromol uit LED's vergeleken met evenveel fotonen uit SonT-lampen. Telers maakten zelf de proefopzet en liepen de proef na. Komende maand wordt een Botrytisproef opgezet met luchtbehandelingskasten en

slurven onder teeltgoten met tomaten. De kaslucht met Botrytis-sporen worden door de kasten geleid waarbij Uvc de sporen doodt. Hoewel op grond van onderzoek uit het verleden geen goede resultaten werden verwacht, was een 'proof-of-principle' succesvol. Het PT besloot op grond daarvan de proef te financieren. In de zoektocht naar alterna-

tieven voor de wkk sloot een projectgroep van TTO zich aan bij het initiatief van Kwekerij Mostert in Nieuwerkerk. Daar draait een proef met een Heron gasgenerator met power-turbine. Die moet theoretisch, wanneer over enkele maanden de stap naar water- of stoominjectie is gemaakt, een rendement kunnen krijgen van 50 procent tegen 42 tot 44 procent van de huidige wkk's. Een stap verder is de brandstofcel (op waterstof) waarbij in een chemisch proces warmte, elektriciteit en CO₂ worden opgewekt. Omdat bij het gebruik van een generator veel minder draaiende delen betrokken zijn, is een hogere bedrijfszekerheid te verwachten dan bij wkk's.

Voor de financiering wordt zo mogelijk gebruik gemaakt van innovatie-vouchers van het Ministerie van Economische Zaken naast de onderzoeksgelden van PT/LNV en geld van deelnemende telers zelf. Op patenten is TTO niet uit. "Daar gaan we de wereld echt niet mee redden", denkt directeur Peet van Adrichem van de Demokas. ■